

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Черешського психоневрологічного будинку-інтернату

12.03.2024

м. Київ, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 12.03.2024 групою НПМ здійснено відвідування Черешського психоневрологічного будинку-інтернату (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Нікулін Віталій Андрійович, представник Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи;

Струц Олена Валеріївна, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Морозов Руслан Олегович, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Цикаленко Ірина Ігорівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Круцюк Антон Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Петросов Владислав Георгійович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Сидоренко Віта Миколаївна, представник громадської організації;

Прашко Олена Володимирівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: Чернівецька обл., Сторожинецький район, с. Череш, вул. Банилівська, буд. 5.

Керівник закладу – Зинич Юрій Сільвесторович.

Згідно з Положенням про Черешський психоневрологічний будинок-інтернат (нова редакція), затвердженим розпорядженням голови Чернівецької обласної ради від 06.09.2021 № 325, інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Заклад розрахований на перебування 200 осіб. На день відвідування у ПНІ перебувало 188 осіб, серед яких підопічних із числа ВПО – 39 осіб, ліжкових хворих – 26 осіб, маломобільних підопічних – 15 осіб. Усі підопічні інтернату – чоловіки, серед яких 50 підопічних – дієздатні особи, 132 підопічних – особи, визнані у встановленому законодавством порядку недієздатними, 6 підопічних – обмежено дієздатні особи, 108 підопічних знаходяться під опікою соціального працівника закладу та 24 підопічних - під опікою родичів.

Штатна чисельність працівників інтернату складає 104 штатні одиниці, з яких 59,25 – медичний персонал (лікар-психіатр – 1,0; завідувач медичного центру – 0,5; лікар загальної практики – сімейний лікар – 1; сестра медична старша в/к -1; сестра медична в/к – 5; сестра медична в/к – 0,5; сестра медична з дієтичного харчування 1 кат. – 1; сестра медична з масажу – 0,5; дезінфектор – 0,75; сестра-господиня – 1; молодша медична сестра (санітарна палатна) – 16; молодша медична сестра (санітарна палатна) – 18; молодша медична сестра (санітарка прибиральниця) – 5; молодша медична сестра – 3,5; молодша медична сестра (санітарка супровідниця) – 1,5; молодша медична сестра (санітарка роздавальниця) – 3).

Згідно з тарифікаційним списком працівників станом на 01.01.2024 в ПНІ працює 101 особа.

Згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2020 № 319 заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охороною здоров'я, загальна практика – сімейна медицина, психіатрія; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа.

У 2023 році в ПНІ померло 16 підопічних. З 01.01.2024 по 12.03.2024 в інтернаті померла 1 особа віком 61 рік.

Фінансування закладу за 2023 рік становить 32 547 888,22 грн, з них 204 610 013,69 грн - кошти місцевого бюджету, 1 292 892,6 грн - надходження від

додаткової господарської діяльності, 6 429 388,07 грн - надходження пенсійних коштів від ПФУ та УПСЗН та 4 364 493,97 грн – благодійна допомога.

Фінансування інтернату на 2024 рік затверджено у розмірі 22 757 800,00 грн, з них 16 297 800,00 грн – загальний фонд, 6 460 000,00 грн – спеціальний фонд.

Витрати на харчування на одну особу в день в інтернаті складають 101,99 грн, а витрати на медикаменти на одну особу в день складають 13,47 грн.

Територія ПНІ огорожена, вхід і вихід з території здійснюється через пропускний пункт. На території облаштовані криті альтанки, лави для відпочинку (фото 1).

Заклад має два двоповерхові житлові корпуси.

Підопічні мають можливість користуватися власними речами, у деяких житлових кімнатах є телевізори та інша побутова техніка (фото 2).

У житловому корпусі облаштовано кімнату для відпочинку та зустрічей із рідними.

На інформаційних стендах закладу наявна інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо.

У закладі функціонує бібліотека, актові зала з проектором (фото 3), комп'ютерний клас із доступом до мережі інтернет, галерея із роботами підопічних (фото 4,5). Підопічні відвідують різні гуртки (рукоділля, оригамі, ліплення, випалювання по дереву та інші).

Житлові корпуси обладнані автоматичною пожежною сигналізацією, ведеться облік вогнегасників та забезпечено їх своєчасне обслуговування. У закладі наявні схеми евакуації у кожному корпусі. В житлових корпусах вікна не заґратовані.

На території закладу облаштовано цокольне приміщення, яке, відповідно до акту оцінки об'єкта щодо можливості його використання для укриття населення як найпростіше укриття від 31.08.2022, рекомендовано для укриття підопічних та працівників закладу.

Управлінням цивільного захисту населення Чернівецької обласної державної адміністрації розроблено План евакуації осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення Черешьського психоневрологічного будинку-інтернату Чернівецької області.

На момент відвідування на території інтернату проводилися роботи із заміни теплотраси для підведення теплопостачання у житлові корпуси (фото 6).

Керівництвом закладу налагоджена співпраця із центром надання безоплатної вторинної правничої допомоги.

Окрім цього, в інтернаті ведеться активна робота по взаємодії із міжнародними організаціями, результатом якої є отримання закладом необхідної для підопічних гуманітарної допомоги.

Групою НПМ відмічено активну роботу із поновлення цивільної дієздатності підопічних (за наданою інформацією, 14 справ направлено до суду для розгляду).

На складі ПНІ наявні запаси інвентарю, милиць, візків, ходунків, ширм, матраців, пральних машин, бойлерів, а також миючих засобів у достатній кількості (фото 7,8).

На території закладу функціонує підсобне господарство, завдяки якому підопічні мають змогу споживати свіже м'ясо та молочні продукти. М'ясні та молочні продукти належним чином проходять перевірку та сертифікацію.

У підопічних інтернату є доступ до ліжок протягом дня. Маломобільні підопічні проживають на першому поверсі житлового корпусу.

Банно-пральний комплекс обслуговується належним чином, постільний та натільний одяг промарковано (фото 9).

На виконання наданих за результатами попереднього відвідування групи НПМ рекомендацій в жиллому корпусі встановлено підйомник для осіб з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних (фото 10). Також житлові корпуси облаштовані санітарними вузлами, пристосованими для потреб маломобільних груп населення.

У кімнатах закладу проживає від одного до чотирьох підопічних. Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне.

Заклад забезпечений генераторами та дизельним паливом (фото 11).

Також наявна піч на дровах для приготування їжі на випадок блекауту.

Підопічні можуть вільно пересуватися по корпусах та територією закладу.

Працівники інтернату допомагають підопічним виходити в магазин, що розташований біля закладу.

Підопічні забезпечені чотириразовим харчуванням, у тому числі дієтичним, з урахуванням віку та стану здоров'я. Наявне денне та перспективне меню.

Їдальня закладу облаштована новими витяжними системами (фото 12).

Всі продукти харчування мають відповідні сертифікати.

Проміжки часу між споживанням їжі не перевищують чотирьох годин, останній прийом їжі підопічними організований за дві години до сну.

На кожного підопічного ведуться особові справи, укладаються договори про надання соціальної послуги.

Проте на момент відвідування всі особові справи в ПНІ відсутні у зв'язку із їх вилученням відповідно до наказу директора Департаменту соціального захисту населення про утворення робочої групи з перевірки особових справ підопічних в обласних комунальних установах системи соціального захисту населення Чернівецької області від 12.02.2024 № 19.

Підопічні забезпечені підгузками та сезонним одягом.

Групою НПМ відмічено задовільний рівень дотримання санітарно гігієнічних вимог та дезінфекційних заходів.

Під час відвідування групою НПМ встановлено, що 100% підопічних інтернату уклали декларації з сімейним лікарем.

Працівники медичного відділу (лікарі та середній медичний персонал) регулярно (1 раз в 5 років) проходять курси підвищення кваліфікації та отримують посвідчення.

В штатному розкладі медичного відділу відсутня посада лікаря - стоматолога, однак підопічні за потребою двічі на тиждень спрямовуються до амбулаторії у с. Будинець для огляду та отримання необхідної допомоги.

Під час відвідування групою НПМ виявлено наступний позитивний досвід організації роботи закладу:

- динамічне спостереження за станом здоров'я забезпечується вчасним проведенням щорічних профілактичних медичних оглядів підопічних;

- належне виконання реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення та компенсацію порушених або втрачених функцій організму і здібностей осіб з інвалідністю відповідно до індивідуальних програм реабілітації;

- швидке реагування на скарги стосовно стану здоров'я та належне надання медичної допомоги мешканцям інтернату;

- вчасне проходження медичних оглядів для працівників інтернату, весь персонал має особисті медичні книжки (форма № 1-ОМК);

- технічні засоби реабілітації наявні у достатній кількості;

- закладом забезпечено цілодобове чергування медичного працівника;

- належна профілактика пролежнів шляхом здійснення регулярних гігієнічних заходів;

- належне зберігання ліків у приміщенні аптеки, яке відповідає всім вимогам чинного законодавства.

У коридорах житлових корпусів наявні бутлі з питною водою у доступному для підопічних місці (фото 13).

У холах облаштовані зони відпочинку, наявні телевізори для спільного перегляду (фото 14).

У закладі облаштовано ритуальну кімнату (фото 15).

Підопічні, які мають власні мобільні телефони, забезпечені доступом до мережі Інтернет.

Групою НПМ відзначено доброзичливу та приємну атмосферу, що панує у закладі.

Під час відвідування відбулося спілкування з 86 підопічними та 13 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 02.03.2020. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення прав:

на захист від катувань, жорстокого, нелюдського, або такого, що принижують гідність, видів поводження та покарання;

на охорону здоров'я та медичну допомогу;

осіб з інвалідністю;

на забезпечення контактів із зовнішнім світом.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Чернівцькій обласній раді розглянути:

можливість виділення додаткових коштів для забезпечення належного харчування підопічних інтернату, придбання меблів в кімнати підопічних, проведення ремонтних робіт в туалетних приміщеннях інтернату, заміни пошкоджених умивальників тощо;

можливість виділення додаткових коштів для облаштування універсальних кабін в туалетних приміщеннях інтернату з урахуванням потреб осіб, які користуються кріслами колісними.

2. Директору «Черешського психоневрологічного будинку-інтернату»:

виключити практику утримання підопічних з метою покарання протягом дня лише у відділенні інтенсивного догляду інтернату;

забезпечити вільний доступ підопічних за власним бажанням до своїх житлових кімнат, ванних кімнат;

забезпечити денну зайнятість підопічних (заняття творчістю, дозволя, навчання, добровільна праця тощо);

організувати проведення ремонтних робіт в туалетній кімнаті відділення інтенсивного нагляду для забезпечення можливості її відвідування підопічними в умовах чистоти та пристойності;

розглянути питання можливості обладнання туалетних кабінок дверцятами;

в туалетних кімнатах забезпечити заміну або ремонт пошкоджених зливних бачків, пісуарів тощо;

розглянути можливість облаштування універсальної кабінки в туалетних кімнатах житлового корпусу з урахуванням потреб осіб, які користуються кріслами колісними;

забезпечити наявність умивальників (не менше двох), паперових рушників та рідкого мила перед входом до залу для приймання їжі в їдальні;

неякісні лікарські засоби, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, утилізувати та знищити відповідно до Правил утилізації та знищення лікарських засобів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.04.2015 № 242;

вжити заходів щодо надання належної медичної допомоги підопічним, в тому числі шляхом виконання рекомендацій лікарів щодо санації порожнини рота;

забезпечити виконання пункту 6 Положення, згідно з яким підопічні відповідно до встановлених норм забезпечуються раціональним дієтичним харчуванням, з урахуванням віку та стану здоров'я у межах натуральних норм харчування;

з метою належної організації санітарно-гігієнічних умов в ванних кімнатах розмістити полицки для розташування засобів гігієни, облаштувати місця для складання одягу, розмістити тримачі для душових лійок та гумові килимки;

в туалетних кімнатах забезпечити наявність мила та паперових рушників;

забезпечити наявність твердого інвентаря в житлових кімнатах відповідно до вимог Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857;

вжити заходів щодо заміни зношеного, пошкодженого або брудного одягу підопічних;

забезпечити зберігання продуктів харчування на продовольчому складі відповідно до умов їхнього зберігання;

в житловому корпусі інтернату розмістити інформацію про адреси та телефони посадових осіб, зокрема Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, регіонального представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернівецькій області, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, гарячих ліній, на які можна звернутися зі скаргою у разі порушення прав та інтересів підопічних.

За результатами опрацювання звіту Чернівецькою обласною радою поінформовано Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про виконання наданих рекомендацій, а саме:

в установі заборонені покарання;

підопічні упродовж дня займаються суспільно-корисною працею, забезпечено право на прогулянки та перегляд кінофільмів. Окрім цього, в інтернаті працюють гуртки малювання, ліпки, випалювання по дереву, квілінгу;

в ванних кімнатах замінені пошкоджені зливні бачки, встановлено змішувачі на умивальниках, санітарні вузли забезпечено милом та рушниками;

в приміщенні їдальні відремонтовано рукомийники;

встановлено посилений контроль за зберіганням та використанням лікарських засобів, веденням медичної документації. Протерміновані лікарські засоби утилізовано відповідно до Правил утилізації та знищення лікарських засобів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я від 24.04.2015 № 242;

щоденно складається та розміщується на інформаційному стенді їдальні дієтичне меню;

в ванних та душових кабінках встановлені полички для розташування засобів гігієни, тримачі душових ліжок та гумові килимки. Облаштовано місця для одягу;

поширено контроль за зберіганням продуктів харчування;

пошкоджений та брудний одяг підопічних змінений.

Під час відвідування 12.03.2024 встановлено, що адміністрацією установи проводиться робота з усунення недоліків та виконання рекомендацій, наданих за результатами попереднього відвідування, зокрема, заповнено вакансії лікарів відповідно до ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, проводяться ремонтні роботи житлових приміщень та тепломереж установи, оновлено м'який інвентар, житловий корпус інтернату обладнано електропідйомником для задоволення потреб маломобільних підопічних, встановлено інформаційні стенди, маркуються особисті речі та постільна білизна підопічних, чим забезпечується їх персоналізація.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 11 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 27 Конституції України).

1. В установі наявне цокольне приміщення, яке відповідно до акту оцінки об'єкта щодо можливості його використання для укриття населення від 31.08.2022 може використовуватись як найпростіше укриття. Проте за відсутності додаткового фінансування облаштувати укриття для комфортного перебування підопічних неможливо.

2. На території закладу та в приміщеннях адміністративного корпусу зона ремонту теплотраси не огорожена та може становити небезпеку для підопічних, особливо в темну пору доби (фото 16).

3. У туалетній кімнаті в будівлі для ВПО персонал зберігає хлорний розчин для санітарної обробки приміщень, що може становити загрозу життю та здоров'ю підопічних(фото 17).

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання, стаття 28 Конституції України).

4. Відповідно до затверджених посадових інструкцій медичних працівників до функціональних обов'язків медичного персоналу не включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують

гідність, видів поводження, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Вказане порушення усунено під час складання звіту, про що керівництвом закладу надано підтверджуючі документи.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

5. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах інтернату, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 20,66 м² (фото 18), а сама кімната розрахована на 6 осіб (фото 19). Відтак на одну особу припадає 3,44 м².

Зазначене створює умови, за яких порушуються передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²).

6. У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених Міністерством соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), в кімнатах недостатня кількість твердого інвентарю, зокрема приліжкових тумб, стільців за кількістю місць, столів, шаф для зберігання речей.

7. У приміщенні їдальні наявний лише один умивальник (фото 20), що порушує вимоги пункту 6.2.3.4 ДБН В.2.2-18:2007.

8. Під час відвідування встановлено, що матраци на ліжках підопічних, зокрема ліжкових хворих, огорнуті технічною пакувальною плівкою. Зазначене порушує пункт 1.13 розділу III Мінімальних норм та може спричинити погіршення стану здоров'я підопічних, оскільки створює парниковий ефект при довготривалому користуванні.

9. Групою НПМ встановлено відсутність добових проб виготовлених страв.

З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв відбирається добова проба. Відбір добової проби здійснюється працівником харчоблоку (кухарем).

Для уникнення повторення даного порушення керівництвом інтернату вжито заходів щодо відбору добових проб виготовлених страв, про що надано відповідні фотоматеріали (фото 21).

10. Підопічні інтернату не в повній мірі забезпечені засобами особистої гігієни, зокрема туалетним папером, що порушує пункт 6 Типового положення

про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 957 (далі – Положення про ПНІ).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

11. Під час вивчення медичної документації встановлено, що медичні картки підопічних ведуться неналежним чином, зокрема, медична картка стаціонарного хворого (форма № 003/о), яка затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.12.2012 № 110, представлена у вигляді наклеєного аркушу паперу на застарілу форму медичної документації, що втратила чинність. Групою НПМ проінформовано адміністрацію інтернату, що форму № 003/о не доцільно використовувати у закладі, де підопічні перебувають постійно та не проходять стаціонарне лікування.

Разом з тим у закладі не ведеться форма первинної облікової документації № 025/о «Медична карта амбулаторного хворого».

12. У порушення Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, в інтернаті обладнано лише один ізолятор для інфекційних хворих, що унеможливорює одночасного розміщення хворих на небезпечні інфекційні захворювання окремо один від одного та інших осіб, які перебувають в інтернаті.

Порушення права володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України).

13. Хоча в інтернаті і створено комісію для використання та обліку особистих коштів підопічних відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173 (далі – Порядок використання особистих коштів), кошти недієздатних підопічних не витрачаються на їх особисті потреби, а накопичуються на банківських рахунках, оскільки працівники закладу побоюються брати на себе відповідальність за їх витрачання.

Окрім цього, перелік товарів, які закупаються відповідно до особистих письмових звернень, є вкрай обмеженим і типовим для переважної більшості підопічних.

На момент відвідування загальна сума коштів недієздатних підопічних, накопичена на банківських рахунках, становить 3 400 330,00 грн. Це призводить до порушення прав підопічних, потреби яких не задовольняються їх опікуном.

14. Групою НПМ встановлено, що соціальний працівник закладу є опікуном 108 підопічних. Така ситуація не дозволяє опікуну у повній мірі виконувати свої опікунські обов'язки та суперечить вимогам пункту 3.1 Правил опіки, затверджених наказом Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України від 26.05.1999 № 34/166/131/88 (далі – Правила опіки та піклування), відповідно до яких при призначенні опікуна (піклувальника) беруться до уваги його можливості виконувати опікунські обов'язки.

15. У порушення пункту 4.11 Правил опіки і піклування опікун (соціальний працівник) не подає щорічні звіти до органів опіки та піклування про свою діяльність за минулий рік щодо захисту прав та інтересів підопічних, у тому числі щодо збереження належного їм майна та житла.

16. Окрім цього, значне навантаження на опікуна закладу призводить до порушення пункту 7 Порядку використання особистих коштів, а саме звернення про потреби піклувальників розглядаються рідше, ніж один раз на місяць, що не дозволяє задовольнити потреби всіх підопічних.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

17. Не всі приміщення інтернату у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

в коридорах житлових приміщень відсутні поручні для полегшення пересування малорухливим особам (фото 22);

душові кімнати закладу не обладнано поручнями (фото 23).

18. Під час спілкування з підопічними встановлено, що вони мають виконувати різноманітні роботи в інтернаті, зокрема мити підлогу в туалетних і житлових приміщеннях, виносити сміття тощо.

Така організація заходів з працетерапії суперечить Методичним рекомендаціям щодо організації працетерапії для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю в закладах /установах системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 26.11.2018 № 1778 (далі – Методичні рекомендації).

Після проведення відвідування в інтернаті відповідно до наказу директора про забезпечення дотримання працівниками будинку-інтернату стандартів забезпечення прав підопічних діє заборона примусового залучання пацієнтів установи до різних видів робіт в будинку-інтернаті № 105 від 18.03.2024 (фото 24).

19. Організовані в ПНІ заходи з працетерапії не відповідають Методичним рекомендаціям. У Методичних рекомендаціях терміном «працетерапія» охоплено структуровану діяльність відповідних фахівців, яка спрямовується на

формування, відновлення та розвиток побутових, професійних, соціальних навичок, забезпечення та підвищення рівнів самообслуговування, працеспроможності, самооцінки, впевненості в собі, активності та якості життя підопічних. Однак за відсутності належного ведення документообігу неможливо встановити хто саме, коли і до яких заходів з працетерапії залучений та з якою метою. У порушення пункту 5.2 Методичних рекомендацій відсутні записи про призначення працетерапії підопічному лікарем, який визначає початок, характер та особливості процесу.

Керівництвом закладу для усунення вказаних недоліків затверджено план роботи інструктора з трудової терапії на березень 2024 року (фото 25, 26).

Порушення права на свободу та особисту недоторканість (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 29 Конституції України, стаття 25 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

20. У закладі застосовуються обмеження щодо свободи пересування підопічних на території ПНІ. Групою НПМ відмічено, що підопічним, які перебувають під посиленням наглядом, заборонено залишати приміщення денного перебування. Зазначене внутрішнє правило не має правових підстав та створено задля забезпечення безпеки підопічних та уникнення випадків втечі з території закладу.

Незважаючи на те, що вказана практика застосовується в інтересах підопічних, моніторингова місія ООН з прав людини в Україні неодноразово зазначала у своїх доповідях, що такий підхід порушує право мешканців на свободу та потребує перегляду.

21. Розкладом дня інтернату передбачено, що підйом підопічних відбувається з 7.00 (фото 27). Проте під час спілкування з підопічними було з'ясовано, що персонал підіймає мешканців о 5 ранку, щоб помити підлогу і здати зміну. Головною причиною такого розпорядку дня є недостатня чисельність молодшого медичного персоналу закладу.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Чернівецькій обласній військовій адміністрації, Чернівецькій обласній раді:

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою усунення недоліків, викладених у звіті;

забезпечити контроль за дотриманням прав підопічних.

2. Черешьському психоневрологічному будинку-інтернату:

облаштування укріття з урахуванням вимог чинного законодавства;

огородити зону ремонту теплотраси для забезпечення безпеки підопічних;

зберігати хлорний розчин для санітарної обробки приміщень в недоступному для підопічних місці;

- забезпечити дотримання норм житлової площі на одну особу;
- облаштувати житлові кімнати інтернату відповідно до Мінімальних норм;
- обладнати приміщення їдальні достатньою кількістю умивальників;
- використовувати медичну клейонку на ліжках ліжкових хворих підопічних;
- забезпечити підопічних засобами особистої гігієни, зокрема туалетним папером;
- витрачати власні кошти недієздатних підопічних на їх особисті потреби;
- припинити практику забезпечення опіки над значною кількістю недієздатних підопічних однією особою з числа працівників закладу;
- забезпечити подання опікуном (соціальним працівником) щорічних звітів до органів опіки та піклування про свою діяльність за минулий рік щодо захисту прав та інтересів підопічних, у тому числі щодо збереження належного їм майна та житла;
- розглядати звернення про потреби піклувальників не рідше, аніж один раз на місяць;
- розглянути питання щодо можливості обладнання душових кімнат та коридорів житлових корпусів поручнями;
- організувати в ПНІ заходи з працетерапії у відповідності до Методичних рекомендацій;
- переглянути практику застосування обмежень свободи пересування підопічних на території ПНІ шляхом утворення відділення інтенсивного догляду із забезпеченням спостережного режиму нагляду;
- забезпечити дотримання підопічними встановленого режиму дня;
- забезпечити ведення медичної документації відповідно до вимог чинного законодавства;
- обладнати ізолятор для інфекційних хворих з можливістю одночасного розміщення хворих на небезпечні інфекційні захворювання окремо один від одного та інших осіб, які перебувають в інтернаті.

Додатки: фотоматеріали на 7 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст відділу реалізації
національного превентивного
механізму в закладах соціального
забезпечення та освіти Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини**

Ольга ПАРШАКОВА

Фотоматеріали

Фото 1

фото 2

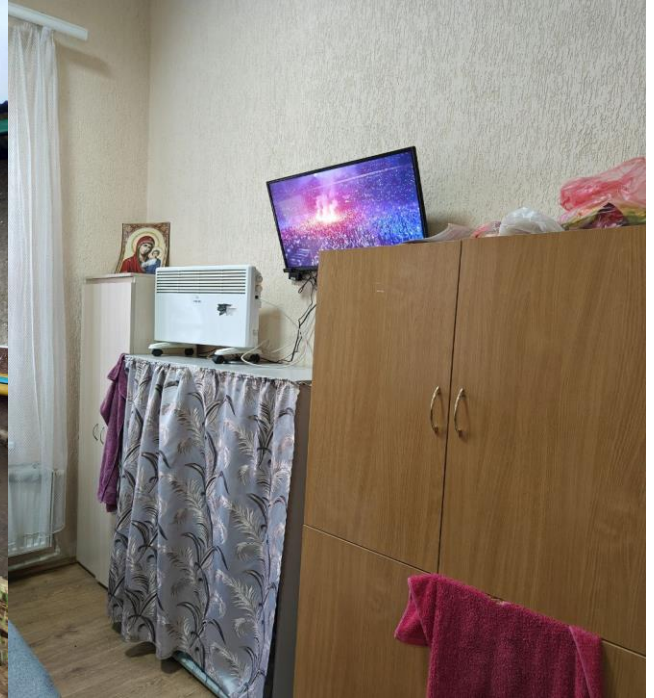

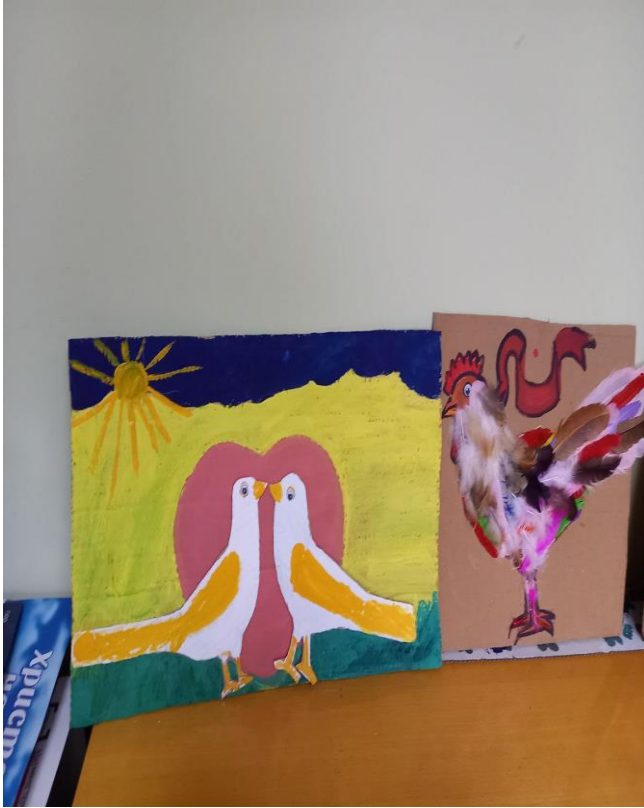
Фото 3

фото 4

Φοτο 5

φοτο 6

Φοτο 7

φοτο 8

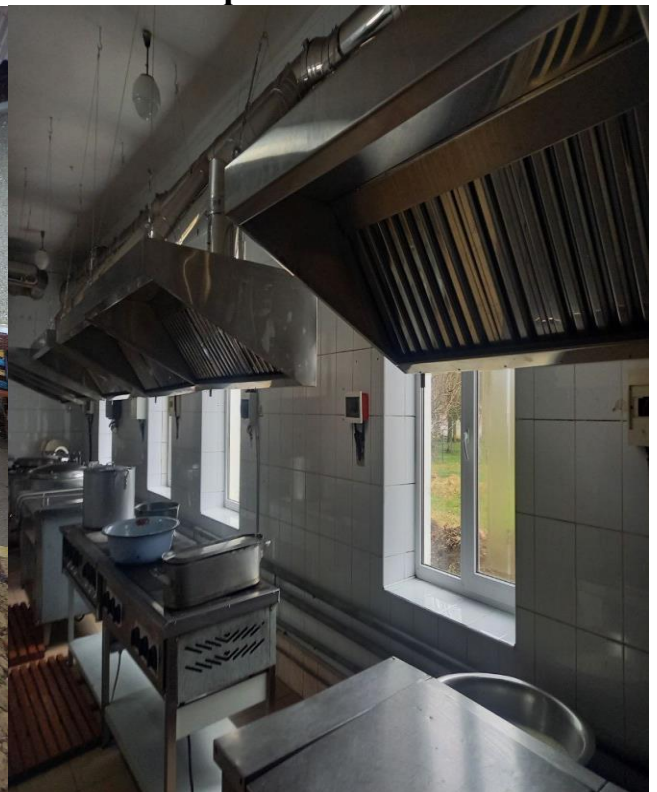
+Φοτο 9

φοτο 10

Φoto 11

φoτο 12

Φoto 13

φoτο 14

Фото 15

фото 16

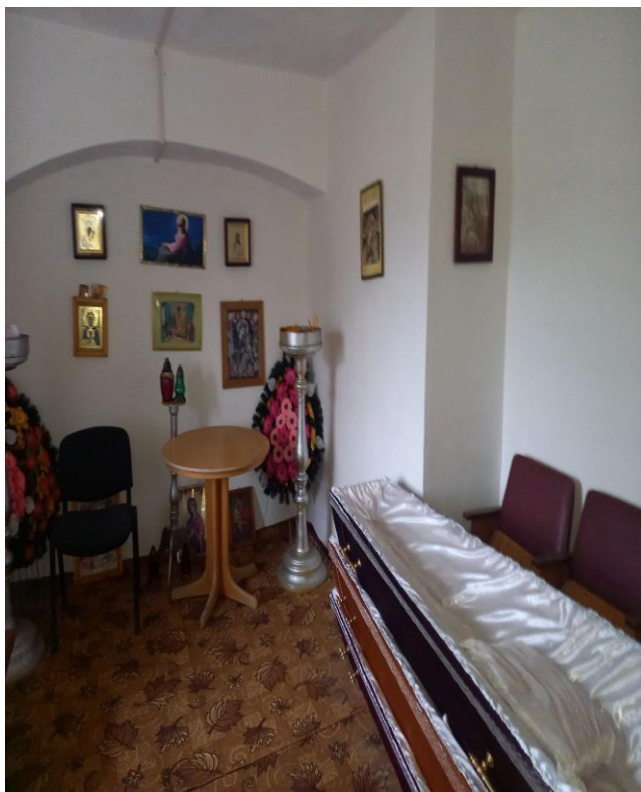

Фото 17

фото 18

Фото 19

Фото 21

фото 20

фото 22

Фото 23

Фото 25

фото 24

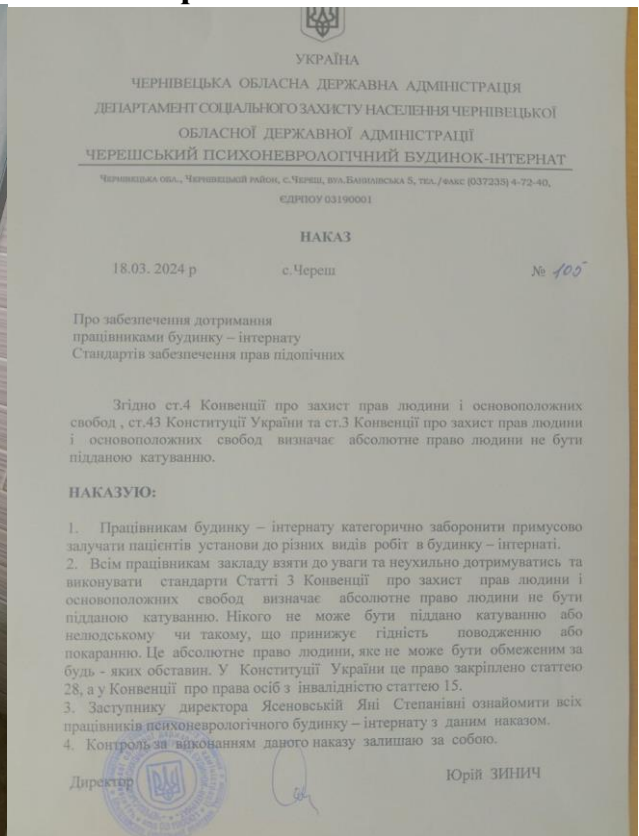

фото 26

Затверджую
Директор
Психоневрологічного
будинку-інтернату
Ю.С.Зинич

План

роботи інструктора з трудової терапії
Черешського психоневрологічного будинку-інтернату
Березень 2024

№	заходи	Дата виконання	Відповідальність за виконання	примітка
1	Гурток художньо-прикладної роботи(робота з картоном,папером)	Понеділок, п'ятниця	Інструктор з трудової терапії	Згідно графіку виконання, протягом місяця
2	Орігамі,випалювання по дереву	Вівторок	Інструктор з трудової терапії	Згідно графіку виконання, протягом місяця
3	Дрібна моторика(рукоділья,ліплення пластиліну,мозаїка)	Середа	Інструктор з трудової терапії	Згідно графіку виконання, протягом місяця
4	Догляд за кімнатними та садовими рослинами(поливання)	Понеділок/п'ятниця	Інструктор з трудової терапії	Згідно графіку виконання, протягом місяця

5	Навчання за компютером	Щодня	Інструктор з трудової терапії	Згідно графіку виконання, протягом місяця
6	Садове господарство(догляд за рослинами,деревами,клумбами)	За необхідності	Інструктор з трудової терапії	Згідно графіку виконання, протягом місяця
7	Навчання до самообслуговування підопічних	Щовівторка	Інструктор з трудової терапії	Згідно графіку виконання, протягом місяця
8	Незначні підсобні роботи (по прибиранню в межах інтернатної установи);	Два рази в тиждень,за потреби	Інструктор з трудової терапії	Згідно графіку виконання, протягом місяця
9	Ремонт книг в бібліотеці	Два рази на місяць	Інструктор з трудової терапії	Згідно графіку виконання, протягом місяця